

A19 Kruidenrijke akkerrand/**akker**

Beschrijving

In akkerranden wordt geen gewas geteeld. Ze zijn ingezaaid met een mengsel van grassen, kruiden en granen. Ze worden niet bemest en niet bespoten. Akkerranden brengen het mozaïekpatroon terug in het cultuurlandschap en zijn positief voor akkervogels en insecten. Onder andere vanwege de geringere bodemverstoring en de grotere bufferwerking boeken brede, meerjarige akkerranden meer natuurr resultaat dan smalle, eenjarige randen. Bovendien dragen meerjarige randen jaarrond bij aan schuil- nest- en voedselgelegenheid voor vogels en insecten. De natuurlijke vijanden die ingezaaide kruiden aantrekken kunnen daarnaast bijdragen aan een verminderde noodzaak voor chemische bestrijding.

Beheereisen

- De beheereenheid bestaat van 15 mei tot tenminste 1 september voor minimaal 90% van de oppervlakte uit het volgende gewas; een kruidenmengsel dat wordt gebruikt voor akkerranden in combinatie met graan (1-jarig) of gras (meerjarig). Pakket a8 en a9 blijven staan tot 15 maart van het opvolgende jaar.

Aanvullende beheervoorschriften

- Het is gewenst dat de rand tussen 16 maart en 30 april wordt ingezaaid zodat de verschillende functies die de rand heeft vanaf 15 mei kunnen worden benut. Mocht het zaad niet goed opkomen heeft u nog de tijd om voor 15 mei opnieuw in te zaaien.
- ANV Hollands Noorden schrijft een zaadmengsel en een zaaidichtheid voor. Het zaadmengsel bestelt u bij de ANV.
- Kruidenrijke akkerranden zijn in de regel 3 tot 12 meter breed. Bij randen langs bollenpercelen is ook 1,5 meter toegestaan.
- Randen die breder zijn dan 12 meter **of kruidenrijke akkers** zijn mogelijk in overleg met ANV Hollands Noorden, **maximaal 3 ha**.
- Chemische onkruidbestrijding is enkel pleksgewijs mogelijk. Dit wordt in overleg met de veldmedewerker uitgevoerd. Bij aanleg en beheer uitgaan van toepassen 'best-practices' (aanleggen vals zaaibed etc.) zodat bespuitingen tot een minimum beperkt kunnen worden.
- Bemesting of beweiding is niet toegestaan.
- **Kruidenrijke randen worden alleen bij uitzondering bereiden en moeten voor minimaal 90% uit gewas (d.w.z. het ingezaaide kruidenmengsel) bestaan.**
- Eenjarige randen worden niet gemaaid.
- Meerjarige randen zijn jaarrond aanwezig en worden minimaal 1x per jaar en maximaal 2 x per jaar gefaseerd* gemaaid. Er wordt niet gemaaid tussen 1 april en 15 juli i.v.m. met mogelijke aanwezigheid van broedvogels en opgroeiende kuikens.
- Het maaisel dient te worden afgevoerd. Het is wenselijk om het maaisel een paar dagen (maximaal een week) te laten liggen zodat de zaden eruit kunnen vallen en insecten een veilig heenkomen kunnen zoeken.
- **Meerjarige randen zijn minimaal 2 beheerjaren aanwezig, d.w.z. van 15 mei in het eerste jaar tot minimaal 1 september het opvolgende jaar. Maar ze mogen ook een 3^e of 4^e jaar blijven liggen, mits de rand van voldoende kwaliteit is. Dan blijft de rand aanwezig tot minimaal 1 september van dat betreffende beheerjaar.**
- **Meerjarige randen dienen indien de kwaliteit hierom vraagt na het 2^e jaar of langer opnieuw te worden bewerkt en ingezaaid. De kwaliteit wordt beoordeeld door een veldmedewerker van de ANV.**

- Bij vernieuwing van een meerjarige rand in het najaar dient er te worden ingezaaid tussen 15 augustus en 30 september. In dat geval hoeft de bestaande rand niet te blijven staan tot 1 september, maar tot 15 augustus, zodat er tijd is om voorafgaand aan de inzaai een vals zaaibed te maken.
- **Pakket a2 en a6: randen met najaarsinzaai tellen mee voor het daaropvolgende beheerjaar. Als voorbeeld: een rand die wordt ingezaaid in augustus van 2025 telt mee voor het beheerjaar 2026.**
- Pakket a7: deze eenjarige rand wordt alleen toegepast i.c.m. een grotere (> ca. 3ha) wintervoedselakker (zie pakket 15) en blijft staan tot het eind van de wintervoedselakker. Minimale breedte van 6 meter.

Adviezen

- Akkerranden zijn bij voorkeur meerjarig.
- Een rand kan langs de rand van een perceel liggen, maar ook dwars over het perceel, bijvoorbeeld voor functionele agrobiodiversiteit.

Pakketten:

- 19 a 1) 1-jarig akkerrand
a 2) 1 jarig akkerrand najaarsinzaai
a 3) **Meerjarig akkerrand 1e jaar**
a 4) **Meerjarige akkerrand 2e jaar**
a 5) **Meerjarige akkerrand 3e jaar en langer**
a 6) Meerjarig akkerrand najaarsinzaai (1e jaar)
a 7) Eenjarige akkerrand; alleen in combinatie met wintervoedselakker

* **Gefaseerd maaien** houdt in dat u de randen niet in één keer maait maar dat u (ook in de winter) delen ongemaaid laat. Deze delen maait u dan later alsnog terwijl u dan weer andere delen laat staan. Zo zorgt u voor structuurvariatie dat er altijd voldoende nectar, stuifmeel en rust- en overwinteringsplekken zijn voor insecten, eitjes en rupsen. U maait bijvoorbeeld van elke rand de helft wel (in de lengte of in de breedte) en de andere helft niet. Telkens één derde deel maaien geeft nog meer variatie.